

بررسی احساس امنیت در محلات شهری تهران (نمونه موردی: محله صادقیه)

حافظ شاکرمی^۱

۱- کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، واحد تهران

اطلاعات مقاله

مقاله پژوهشی کامل

دریافت: ۲۷ اسفند ۱۴۰۱

پذیرش: ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۲

ارائه در سایت: ۱۲ خرداد ۱۴۰۲

کلید واژگان:

امنیت

احساس امنیت

محلات شهر تهران

صادقیه

چکیده

احساس امنیت شهروندان می تواند در ارتقای الگوی فعالیت های اجتماعی آنها مؤثر باشد و مشارکتی بهتر را در صحنه ی اجتماعی به وجود آورد. فقدان احساس امنیت در فضاهای شهری مشارکت کامل را در اجتماع محدود می کند و علاوه بر آسیب های روانی فرد، بر خانواده ها و در نهایت بر کل جامعه تاثیر گذار خواهد بود. هدف پژوهش حاضر بررسی احساس امنیت در محله صادقیه شهر تهران است. روش تحقیق پژوهش حاضر توصیفی- تحلیلی و پیمایشی است. و از ابزار پرسشنامه برای کسب نظر شهروندان استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق را، کلیه ساکنان محلات صادقیه تشکیل می دهند، که به صورت تصادفی با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۸ نمونه انتخاب شده است. برای تحلیل داده ها از نرم افزارهای SPSS₂₁ استفاده شده است. نتایج تحقیق بیانگر این بود که بین متغیرهای تحقیق (هویت محله ای، نظارت اجتماعی و تراکم جمعیت) و احساس امنیت در محله صادقیه ارتباط مثبت و معنی داری وجود دارد. و در این بین نظارت اجتماعی بیشتر همبستگی را با احساس امنیت داشته است.

Investigating the sense of security in the urban neighborhoods of Tehran (case example: Sadeghieh neighborhood)

Hafez Shakrami¹

1- Masters in Geography and Urban Planning, Payam Noor University, Tehran Branch.

Article Information

Original Research Paper
Received 18 March 2023
Accepted 02 October 2023
Available Online 04 October 2023

Keywords:
Security
Feeling of security
Neighborhoods of Tehran
Sadeghieh

Abstract

Citizens' sense of security can be effective in improving the pattern of their social activities and create a better participation in the social scene. The lack of a sense of security in urban spaces limits full participation in the community, and in addition to psychological damage to the individual, it will affect families and ultimately the entire society. The purpose of the current research is to investigate the sense of security in Sadeghieh neighborhood of Tehran. The research method of the present study is descriptive-analytical and survey. And the questionnaire tool has been used to get citizens' opinions. The statistical population of the research consists of all residents of Sadeghieh neighborhoods, which were randomly selected using Cochran's formula of 378 samples. SPSS₂₁ software was used for data analysis. The research results showed that there is a positive and significant relationship between the research variables (neighborhood identity, social monitoring and population density) and the sense of security in Sadeghieh neighborhood. And in the meantime, social monitoring has had more correlation with the feeling of security.

۱- مقدمه

پیشنهادهایی به منظور تقویت عوامل اجتماعی و به دنبال آن افزایش امنیت در این محله را ارائه داد.

۲- مبانی نظری تحقیق

امنیت

امنیت در لغت به معنای نداشتن دلهره و دغدغه است. امنیت همانند مفاهیمی چون رهایی از "خطر، تهدید، آسیب، اضطراب، هراس، نگرانی با وجود آرامش، اطمینان، آسایش، اعتماد، تأمین، ضمانت" را در بر می‌گیرد (ماندال، ۱۳۸۷: ۴۴ و صالحی، ۱۳۸۷: ۹۰).

احساس امنیت

در فضاهای شهری احساس امنیت شهری به این معناست که شهروندان بتوانند آزادانه جابه جا شوند، با همسفریان خود ارتباط برقرار کنند و به فعالیت های اجتماعی بپردازند، بدون آنکه تهدید شوند یا با خشونت و آزار و اذیت جسمی و روحی یا نابرابری جنسی مواجه شوند. احساس امنیت به معنای امنیت خاطر شهروندان از مال، جان و ... است که خود نشانگر سازمان یافتگی، قانونمندی و با ثبات بودن جامعه است. احساس امنیت حالتی است که در آن ارضای احتیاجات و خواسته های فردی و اجتماعی افراد انجام و شخص در آن احساس ارزش، اطمینان خاطر و اعتماد به نفس نماید (لطفی و همکاران، ۱۳۹۳).

فضای شهری

فضای شهری بخشی از فضاهای باز عمومی شهرها هستند که به نوعی تبلور ماهیت زندگی جمعی می‌باشند. یعنی جایی که شهروندان در آن حضور دارند. فضای شهری صحنه ای است که داستان زندگی جمعی در آن گشوده می‌شود. (لینچ، ۱۳۸۳: ۱۰). فضای شهری بستری است که فعالیت‌ها و رفتارهای انسانی در آن شکل می‌گیرند و روابط اجتماعی و فرهنگی انسان‌ها با هم در این عرصه اتفاق می‌افتد (رضازاده و محمدی، ۱۳۸۸، ۱۰۶). فضای شهری، عنصر اصلی ساخت شهر است که با قلب و کانون راهبردهای اجتماعی مرتبط می‌شود (مدنی پور، ۱۳۸۴: ۶۷).

هویت محله ای

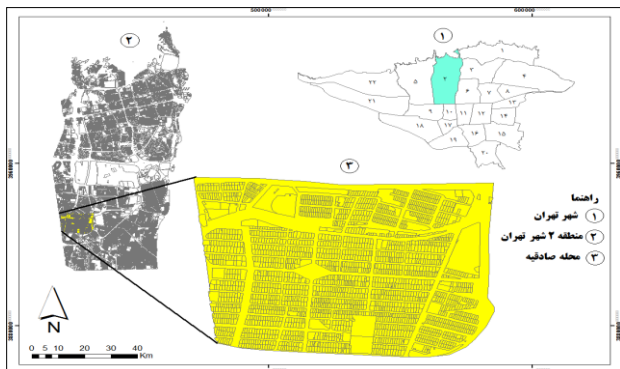
هویت محله ای به عنوان احساس تعلق به یک محله مسکونی تعریف می‌شود (Foth, 2004). مری (۱۹۸۱) دریافت ساکنانی که هیچ نوع پیوند یا ارتباط اجتماعی نداشتند ترس بیشتری از جرایم دارند. فیشر (۱۹۸۲) نشان داد بی اعتمادی بین همسایگان و هم محله ای‌ها موجب می‌شود آنان ارتباطات کمتری داشته باشند. نبود ارتباطات و فضای بی اعتمادی موجب می‌شود ساکنان به دنیای بیرون از خود ترس نشان دهند و احساس امنیت کمتری را تجربه کنند.

نظارت اجتماعی

نظارت بر فضای شهری از طریق افزایش حضور ساکنان در عرصه عمومی یا به عبارتی همان نظارت غیررسمی از مهم ترین شروط تأمین امنیت است (یان گل، ۱۹۸۷). تراویس هیرشی در ارتباط با نقش کنترل و نظارت اجتماعی بر این باور است که رفتارها و کنش های انحرافی نتیجه گسستگی یا تضعیف رابطه، پیوستگی و تقید افراد جامعه است. هنگامی که پیوستگی و رابطه با دیگر اعضای جامعه قوی است افراد کنترل می‌شوند (هزارجریبی و حامد، ۱۳۹۱). در نتیجه، هویت بر میزان نظارت تأثیرگذار است و با افزایش احساس تعلق می‌توان نظارت ساکنان بر محیط را نیز برای پیشگیری از جرایم افزایش داد. حضور افراد در فضا از قوی ترین عوامل اعمال این نظارت است، زیرا در این شرایط علاوه بر آنکه شهروندان ناظرند، می‌توانند در صورت لزوم برای جلوگیری از

نیاز به امنیت، همواره از بنیادی ترین نیازهای انسان در جامعه بشری به شمار می‌رود. مبحث امنیت از نظر روان شناسی به خصوص در بهداشت روانی و در آسیب شناسی روانی اهمیت بسیار دارد. آرامش، رشد، شکوفایی انسان، بروز همه استعدادها و خلاقیت‌ها و نیل به همه کمالات انسانی در سایه امنیت به دست می‌آید (قرایی و همکاران، ۱۳۸۹). از نظر برخی اندیشمندان، برطرف شدن بسیاری از نیازها ی آدمی در گرو تأمین امنیت او است. مازلو نیز در سلسله مراتب نیازها، احساس امنیت را بلافاصله پس از ارضای نیازهای اولیه قرار می‌دهد. طبق این دیدگاه امنیت را می‌توان مؤلفه ای اساسی در هر نظام اجتماعی معرفی کرد (محمدی و خان محمدی، ۱۳۹۶ و حقیقتیان و همکاران، ۱۳۹۱). درک آثار جرم یا همان احساس امنیت به اندازه خود آن، یعنی خطرهای آماری حاصل از وقوع جرم اهمیت دارد، زیرا ترس از قربانی شدن به کاهش حضور شهروندان در محیط شهری و یک مکان خاص منجر می‌شود و این شرایط به نام تر شدن محیط دامن می‌زند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۲). امروزه امنیت از شاخصه های کیفی زندگی در شهرها است. آسیب های اجتماعی از مهم ترین پیامدهای مختلف امنیت به شمار می‌روند. از آنجا که فضاهای شهری امروزی، مولفه ای برای وقوع ناهنجاری‌های شهری و در نتیجه عدم وقوع امنیت در شهر می‌باشد، بررسی جنبه های کیفی و کمی امنیت، چه از لحاظ کالبدی و چه از لحاظ اجتماعی در داخل هر یک از فضاهای شهری امری ضروری است (قرایی و همکاران، ۱۳۸۹). در واقع، مفهوم احساس امنیت یکی از شاخصه‌های کیفیت زندگی در شهرهاست و آسیب های اجتماعی ناشی از آن، از مهم ترین پیامدهای مختلف امنیت به شمار می‌روند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۲). امنیت فرایندی اجتماعی ارزیابی می‌شود که متناسب با تحول متن آن، تغییر می‌یابد؛ به عبارت دیگر، امنیت را بدون مد نظر قراردادن عوامل اجتماعی نمی‌توان فهم و درک کرد (افتخاری، ۱۳۸۰). در واقع، یکی از شیوه های کنترل و پیشگیری از جرم و در نهایت افزایش احساس امنیت کاهش فرصت بروز جرایم از طریق تقویت روابط اجتماعی در سطح محلات شهری است. از جمله عوامل اجتماعی که بر احساس امنیت در محلات تأثیر می‌گذارد می‌توان به احساس هویت در محلات، نظارت اجتماعی و تراکم جمعیتی اشاره کرد. در ساختار محلات قدیمی هر غریبه ای از سوی شهروندان شناخته می‌شد و اهل و کسبه محلی نیز اماکن محل را تحت نظر داشتند. در واقع، ایجاد نظارت شهروندی در سطوح محلات شهر را باید از اصول مهم در جلوگیری از جرایم دانست. علاوه بر این، تراکم ساختار محله ای و احساس هویت و مالکیت مردم بر فضاهای محله نیز به این مسئله کمک می‌کرد. در نتیجه، با استفاده از افزایش هویت و به دنبال آن افزایش نظارت ساکنان و کنترل تراکم جمعیتی در محلات در قالب تمهیداتی، می‌توان در افزایش احساس امنیت اقدام کرد. البته عوامل کالبدی و اجتماعی به یکدیگر وابسته اند و گاه ویژگی های کالبدی یک محل بر تقویت یا تضعیف عوامل اجتماعی اثرگذار است و بالعکس، اما سنجش نقش عوامل اجتماعی در احساس امنیت به تنهایی نیز برای پیش بینی، کنترل جرم و ناامنی و افزایش ضریب امنیت شهروندان مقوله ای ضروری است (محمدی و خان محمدی، ۱۳۹۶). در نتیجه، شناسایی عوامل اجتماعی مؤثر بر احساس امنیت و شناسایی فضاهای ناامن از لحاظ شرایط اجتماعی که موجب کاهش پویایی نظام شهری می‌شود، از نکات بسیار مهمی است که طراحان و برنامه ریزان در مدیریت شهری به منظور اقدامات پیشگیرانه همواره باید به آن توجه داشته باشند. براین اساس، در پژوهش حاضر محله صادقیه واقع در منطقه ۲ شهر تهران به عنوان نمونه موردی انتخاب شده است تا میزان احساس امنیت شهروندان و نقش عوامل اجتماعی در احساس امنیت بررسی شود تا بتوان

فاصله میان این دو فلکه شمار بسیاری مراکز تجاری و آموزشی وجود دارد که معروفترین و بزرگترین آنها مجتمع تجاری گلدیس است. در هر دو فلکه صادقیه تعداد زیادی شعب بانکی نیز وجود دارد. صادقیه از شمال به باغ فیض (پونک)، از جنوب به میدان آزادی، از شرق به برق آلتوم و از غرب به پل علامه جعفری (میدان نور پیشین) و شهر زیبا منتهی می‌شود. باغ‌های طرشت نیز از اراضی صادقیه به شمار می‌آیند. خیابان ستارخان یکی از خیابان‌های اصلی آریاشهر است. بلوار فردوس نیز در این محله واقع شده است. از محل‌های معروف واقع در بلوار فردوس می‌توان به مجموعه ورزشی برادران خادم، بازار میوه و تره بار شهرداری و ایستگاه متروی صادقیه اشاره کرد. نقشه محله صادقیه در نقشه شماره ۱ نشان داده شده است.

نقشه (۱): نقشه محدوده مورد مطالعه (منبع نقشه پایه، شهرداری تهران: ۱۳۹۰)

۴- نتایج

به منظور شناخت بهتر جامعه‌ای که مورد مطالعه قرار گرفته است، قبل از تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شوند. همچنین توصیف آماری داده‌ها، گامی در جهت تشخیص الگوی حاکم بر آنان و پایه‌ای برای تبیین روابط متغیرهایی است که در پژوهش به کار می‌روند. در این بخش فراوانی و درصد هر یک از متغیرهای زمینه‌ای برای تحلیل توصیفی آنها ارائه شده است. ویژگی‌های نمونه تحقیق از لحاظ ترکیب سنی و جنسی و همچنین توزیع افراد در مقاطع تحصیلی، شغل در جدول ۳ و نمودارهای ۱ آورده شده است.

جدول (۱): مشخصات پاسخگویان

مؤلفه توصیفی	گروه‌ها	فراوانی	درصد
سن	زیر ۲۰ سال	۱۴	۳.۷
	۲۰ تا ۳۰ سال	۱۰۲	۲۷
	۳۰ تا ۴۰ سال	۱۶۷	۴۴.۲
	۴۰ تا ۵۰ سال	۵۴	۱۴.۳
	بالای ۵۰ سال	۴۱	۱۰.۸
	کل	۳۷۸	۱۰۰

اعمال مجرمانه به طور مستقیم وارد عمل شوند. البته باید از انحصاری شدن فضا جلوگیری کرد؛ یعنی فضا در اختیار گروهی ویژه قرار نگیرد، بلکه تمام گروه‌های اجتماعی باید احساس راحتی در آن داشته باشند. از عواملی که شهروندان را جذب فضا می‌کند، استقرار فعالیت‌های مرتب با زندگی روزمره افراد است. برای افزایش نظارت در شب ضروری تر است؛ بنابراین، برای برقراری فعالیت شبانه در خیابان محلی باید فعالیت‌هایی را که در شب زنده هستند در آن‌ها تزریق کرد تا شهروندان به حضور شبانه در فضا تشویق شوند (پاکزاد، ۱۳۸۵).

تراکم جمعیت

در ۱۹۶۸، انگلز در بررسی جرایم خیابانی کالیفرنیا ارتباط بین جرم و تراکم جمعیت را تایید کرد. وی همچنین معتقد به وجود ارتباط بین افزایش جرم و تراکم فعالیت‌ها در خیابان‌های شهر بود (کلانتری، ۱۳۸۶).

۳- روش تحقیق

این پژوهش برای بررسی احساس امنیت در محلات شهری تهران انجام گرفته است. در این راستا محله صادقیه واقع در منطقه ۲ شهر تهران به عنوان نمونه موردی انتخاب شده است. روش تحقیق این پژوهش، توصیفی - تحلیلی می‌باشد. بخشی از این تحقیق که مربوط به ادبیات موضوع است به روش توصیفی و بخش دیگر آن که مربوط به فعالیت‌های میدانی تحقیق است، به روش تحلیلی - پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش ساکنان محله صادقیه می‌باشند که بر اساس سرشمای سال ۱۳۹۰ جمعیت آن ۳۴۵۲۳ نفر می‌باشد. حجم نمونه‌گیری به طور تصادفی انجام شده و برای برآورد حجم نمونه از فرمول کوکران با احتمال ۹۵ درصد صحت استفاده شده است (حافظ-نیا، ۱۳۹۳: ۱۴۲). حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۸ نفر به دست آمده است.

(معادله شماره ۱). روش نمونه‌گیری نیز تصادفی ساده است؛ و برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. روایی پرسشنامه با نظر پانل متخصصان و کارشناسان در زمینه موضوع مورد پژوهش مورد تایید قرار گرفت و برای تعیین پایایی ابزار تحقیق، پیش‌آزمون (۱۵ نفر خارج از نمونه اصلی) انجام گرفت که مقدار آلفای کرونباخ محاسبه شده ۰/۷۶ بود که تایید کننده قابل قبول بودن ضریب آلفای کرونباخ است. جهت تحلیل توصیفی و استنباطی داده‌ها از نرم افزارهای آماری SPSS21 استفاده شده است.

معادله شماره ۱: حجم نمونه برای محله صادقیه:

$$n = \frac{\frac{t^2 p \cdot q}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{t^2 p \cdot q}{d^2} - 1 \right)} = \frac{\frac{(1.96^2)(0.5)(0.5)}{(0.05^2)}}{1 + \left(\frac{1}{34523} \right) \left(\frac{(1.96^2)(0.5)(0.5)}{(0.05^2)} - 1 \right)} = 378$$

معرفی مورد مطالعه

صادقیه محله‌ای در غرب تهران است. پیش از انقلاب ایران (۱۳۵۷) نام این محله آریاشهر بوده است. محله صادقیه در منطقه ۲ شهرداری تهران جای گرفته است. بزرگراه اشرفی اصفهانی و بزرگراه محمدعلی جناح مرز میان این دو منطقه می‌باشد که از فلکه دوم آریاشهر آغاز می‌شود به سمت شمال ادامه دارد. فلکه دوم صادقیه در این محله قرار دارد که بزرگراه‌های محمدعلی جناح از جنوب و بزرگراه اشرفی اصفهانی از شمال، بزرگراه آیت‌الله کاشانی از غرب و خیابان ستارخان از شرق را به هم پیوند می‌دهد. در جنوب غربی این میدان ایستگاه متروی صادقیه جای گرفته است. محله صادقیه یا آریاشهر دارای دو میدان است که به نام‌های فلکه اول و دوم خوانده می‌شوند. در

جدول (۲): نتیجه آزمون پیرسون جهت بررسی ارتباط بین هویت محله ای و احساس امنیت

متغیر	ویژگی‌های آماری	احساس امنیت
هویت محله ای	همبستگی پیرسون	**۰/۵۷
	سطح معناداری	۰/۰۰۰
	تعداد کل	۳۷۸

ارتباط بین نظارت اجتماعی و احساس امنیت

نتایج به دست آمده از جدول ماتریس همبستگی (جدول ۳)، می‌توان گفت که با اطمینان ۹۹ درصد و سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ بین نظارت اجتماعی و احساس امنیت در محله صادقیه شهر تهران ارتباط مستقیم و مثبت وجود دارد. بطوریکه مقدار این رابطه (۰/۶۳) است.

جدول (۳): نتیجه آزمون پیرسون جهت بررسی ارتباط بین هویت محله ای و احساس امنیت

متغیر	ویژگی‌های آماری	احساس امنیت
نظارت اجتماعی	همبستگی پیرسون	**۰/۶۳
	سطح معناداری	۰/۰۰۰
	تعداد کل	۳۷۸

ارتباط بین تراکم جمعیت و احساس امنیت

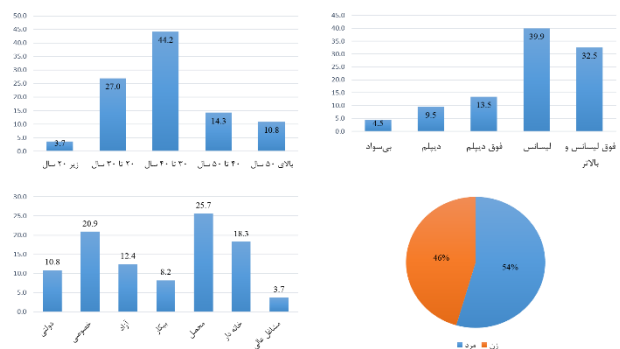
همانطور که نتایج آزمون پیرسون نشان می‌دهد می‌توان گفت که با اطمینان ۹۹ درصد و سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ بین تراکم جمعیت و احساس امنیت در محله صادقیه شهر تهران ارتباط مستقیم و مثبت وجود دارد. بطوریکه مقدار این رابطه (۰/۵۵) است.

جدول (۴): نتیجه آزمون پیرسون جهت بررسی ارتباط بین تراکم جمعیت و احساس امنیت

متغیر	ویژگی‌های آماری	احساس امنیت
تراکم جمعیت	همبستگی پیرسون	**۰/۵۵
	سطح معناداری	۰/۰۰۰
	تعداد کل	۳۷۸

جنس	مرد	۲۰۶	۵۴.۵
	زن	۱۷۲	۴۵.۵
	کل	۳۷۸	۱۰۰
اشتغال	دولتی	۴۱ <th>۱۰.۸</th>	۱۰.۸
	خصوصی	۷۹ <th>۲۰.۹</th>	۲۰.۹
	آزاد	۴۷ <th>۱۲.۴</th>	۱۲.۴
	بیکار	۳۱ <th>۸.۲</th>	۸.۲
	محصل	۹۷ <th>۲۵.۷</th>	۲۵.۷
	خانه دار	۶۹ <th>۱۸.۳</th>	۱۸.۳
	مشاغل عالی	۱۴ <th>۳.۷</th>	۳.۷
کل	۳۷۸ <th>۱۰۰</th>	۱۰۰	
تحصیلات	بی‌سواد	۱۷ <th>۴.۵</th>	۴.۵
	دیپلم	۳۶ <th>۹.۵</th>	۹.۵
	فوق دیپلم	۵۱ <th>۱۳.۵</th>	۱۳.۵
	لیسانس	۱۵۱ <th>۳۹.۹</th>	۳۹.۹
	فوق لیسانس و بالاتر	۱۲۳ <th>۳۲.۵</th>	۳۲.۵
کل	۳۷۸ <th>۱۰۰</th>	۱۰۰	

(مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸).

نمودار ۱: درصد مشخصات پاسخگویان

بعد از شناخت ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی نمونه مورد مطالعه به تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده پرداخته شده است. این کار در محیط نرم‌افزار SPSS، با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون به بررسی ارتباط بین شاخص‌های تحقیق و احساس امنیت در محله صادقیه واقع در منطقه ۲ شهر تهران شده است.

ارتباط بین هویت محله ای و احساس امنیت

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ماتریس همبستگی (جدول ۲)، می‌توان گفت که با اطمینان ۹۹ درصد و سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ بین هویت محله ای و احساس امنیت در محله صادقیه شهر تهران ارتباط مستقیم و مثبت وجود دارد. بطوریکه مقدار این رابطه (۰/۵۷) است.

صادقیه ارتباط مثبت و معنی داری وجود دارد. و در این بین نظارت اجتماعی بیشتر همبستگی را با احساس امنیت داشته است. جین جیکوبز در کتاب زندگی و مرگ شهرهای بزرگ آمریکا، به مسئله امنیت و عوامل بازدارنده فضایی و کالبدی شهرها و محلات اشاره می نماید. وی بیان می کند که آرامش فضای شهری ابتدا بوسیله شبکه ناخودآگاه و پیچیده اجتماعی و استانداردهای موجود میان مردم حفظ می شود. او در مورد خود انتظامی بودن یک خیابان چنین توضیح می دهد که می باید چشم هایی همواره خیابان را بنگرند، چشم های کسانی که ما همواره آنان را مالکین طبیعی و حقیقی خیابان می نامیم. پیاده رویهای خیابان می باید به صورت مداوم مورد استفاده قرار گیرد تا بر چشم های ناظر بر خیابان افزوده شود و به ساکنین خیابان شیوه نظارت به خیابان آموزش داده شود.

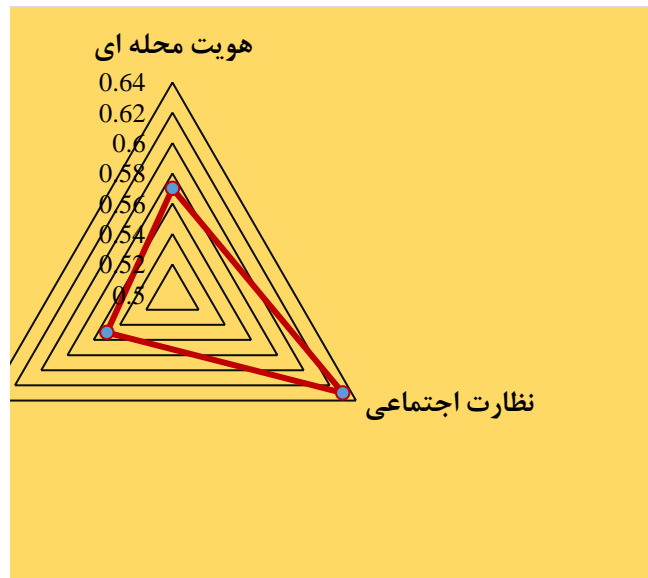
مراجع

منابع فارسی

۱. افتخاری، اصغر (۱۳۸۰)، ساخت اجتماعی امنیت، فصلنامه دانش انتظامی، سال سوم، شماره ۴.
۲. پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۵)، مبانی نظری و فرایند طراحی شهری، انتشارات شهیدی، تهران.
۳. جیکوبز، جین (۱۳۸۶)، مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی، ترجمه حمیدرضا پارسا و آرزو افلاطونی، تهران، دانشگاه تهران.
۴. حسینی، محمد، زنگنه، مهدی و فخری السادات فاطمی نیا (۱۳۹۲)، سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی زنان در شهرهای مرزی استان خراسان جنوبی و عوامل موثر بر آن (زنان شهرهای مرزی حاجی آباد، اسد آباد، اسدیبه و نهبندان)، فصلنامه دانش انتظامی خراسان جنوبی، سال دوم، شماره ۱.
۵. حقیقتیان، منصور، صنعت خواه، علیرضا، معین الدینی، جواد و شیرین شیری امین لو (۱۳۹۱)، بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی براساس تفکیک سرمایه اجتماعی درون گروهی، برون گروهی و ارتباطی و احساس امنیت در شهر تهران، فصلنامه جامعه شناسی مطالعات جوانان، سال سوم، شماره ۵، صص ۵۶-۳۷.
۶. رضازاده، راضیه، محمدی، مریم (۱۳۸۸)، بررسی عوامل محدود کننده حضور زنان در فضاهای شهری، نشریه هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، شماره ۳۸، صص ۱۱۰۵-۱۱۴.
۷. صالحی، اسماعیل (۱۳۸۷)، ویژگی های محیطی فضاهای شهری امن، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی و معماری.
۸. قرایی، فریبا، راد جهانبانی، نفیسه و رشیدیپور، نازیلا (۱۳۸۹)، بررسی و سنجش حس امنیت در مناطق مختلف شهری، نمونه موردی مناطق ۲ و ۱۱ تهران، آرمانشهر، شماره ۴، صص ۱۷-۳۲.
۹. لطفی، صدیقه، بری آثارانداز، رحیم و ساسانی پور، محمد (بررسی احساس امنیت در فضاهای عمومی (مطالعه موردی: کلانشهر شیراز)، مجله پژوهش و برنامه ریزی شهری، سال پنجم، شماره نوزدهم، صص ۵۶-۳۹.
۱۰. لینچ، کوین (۱۳۸۳)، سیمای شهر، مترجم، منوچهر مزینی، چاپ ششم، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۱. ماندال، رابرت (۱۳۷۹)، چهره متغیر امنیت ملی، پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران.
۱۲. محمدی، جمال و خان محمدی، الهه (سنجش احساس امنیت در بافت محلات شهری با تاکید بر پارامترهای اجتماعی (مطالعه موردی: منطقه ۶ شهرداری اصفهان)، پژوهش های جغرافیایی برنامه ریزی شهری، دوره ۵، شماره ۲، صص ۲۴۵-۱۶۳.
۱۳. مدنی پور، علی (۱۳۸۴)، طراحی فضاهای شهری- نگرشی به فرایند اجتماعی و مکانی، مترجم، فرهاد مرتضایی، چاپ دوم، تهران: شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.
۱۴. هزارجریبی، جعفر و محبوبه حامد (۱۳۹۱)، رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت در میان شهروندان تهرانی، فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، سال سوم، شماره ۱۲.

منابع لاتین

15. Fischer, C. (1982), *To Dwell among Friends*, Chicago, University of Chicago.
16. Foth, M. (2004). Designing networks for sustainable neighbourhoods: A case study of a student apartment complex. In G. Johanson & L. Stillman (Eds.), *Community informatics research network (CIRN) 2004 colloquium and conference proceedings*. 29 Sep - 1 Oct 2004 (Vol. 1, pp. 161-172). Prato, Italy.
17. Gehl, J. (1987), *Life Between Buildings*, Van Nostrand Reinhold.
18. Merry, S. (1981), *Urban Danger. Life in a Neighborhood of Strangers*, Temple University press Philadelphia.

نمودار ۲: میزان همبستگی بین متغیرهای تحقیق و احساس امنیت در محله صادقیه شهر تهران

۵- نتیجه گیری

عوامل بسیاری موجب تهدید، کاهش یا حذف امنیت در شهرها می شود. وجود امنیت در فضاهای شهری باعث ارتقای کیفیت زندگی و آرامش شهروندان می شود. احساس امنیت در شهروندان می تواند در ارتقای الگوی فعالیت های اجتماعی آنها موثر باشد و مشارکتی بهتر را در صحنه های اجتماعی به وجود آورد. بر اساس تئوری نیازها در هرم مازلو، امنیت یکی از نیازهای ضروری و وجودی انسان است. احساس امنیت و آسایش خاطر، اشاره به شرایطی دارد که سیستم حفاظتی جامعه در مقابل جرائم و رفتارهای آنومیک از شرایط موثر و کارآمدی در زمینه های پیشگیری از آن و برخوردار با آن است. فقدان احساس امنیت در فضاهای شهری مشارکت کامل را در اجتماع محدود می کند و علاوه بر آسیب های روانی فرد بر خانواده ها و در نهایت بر کل جامعه تاثیر گذار خواهد بود.

موضوع این پژوهش، بررسی احساس امنیت در محله صادقیه شهر تهران بود. این مطالعه در صدد این بود که عوامل ارتباط بین متغیرهای مانند هویت محله ای، نظارت اجتماعی و تراکم جمعیت را در احساس امنیت در محله صادقیه بسنجد. برای این کار با استفاده از روش تحقیق پیمایشی اقدام به جمع آوری داده ها از شهروندان ساکن در محله صادقیه از طریق پرسشنامه شد. ابتدا برای اینکه مشخص شود پرسشنامه از روایی مناسبی برخوردار است ۱۵ پرسشنامه خارج از نمونه اصلی توزیع شد و پس از بررسی های اولیه مشخص شد که ضریب الفای کرونباخ قابل قبول می باشد و سپس اقدام به توزیع کردن سایر پرسشنامه ها شد. برای بررسی ارتباط بین متغیرهای تحقیق و احساس امنیت از آزمون همبستگی پیرسون در محیط نرم افزار SPSS استفاده شده. نتایج تحقیق بیانگر این بود که بین متغیرهای تحقیق (هویت محله ای، نظارت اجتماعی و تراکم جمعیت) و احساس امنیت در محله